

מטעים - תמר

תמר מצוי (*Phoenix dactylifera*) הוא עץ ממשפחת הדקליים. קבוצה זו מהווה את העצים היחידים שהם חד פסיגיים. עצים אלו נמצאים בשלב מתקדם יחסית מבחינה אבולוציונית, ועם זאת התמר הוא אחד מהגידולים העתיקים ביותר באזורנו ובעולם כולו.

בעת העתיקה היה התמר גידול מרכזי ומקור מזון עיקרי ואחד מסממני התרבות של האזור כולו. ישנם אזכורים רבים של התמר במקרא והוא נזכר גם בפולקלור של עמי האזור.

ההיקף של גידול זה גדל מדי שנה. נפתחו שווקים גדולים בחו"ל למוצריו השונים של התמר, והפרי שלו תופס מקום של כבוד על מדפים באירופה ובמקומות שהתמר לא היה מוכר בהם לפני כן.

חלק גדול מיבולי התמר הגדל בארץ מיוצא לחו"ל, וישראל נחשבת ליצרנית מובילה בתחום.

אגרוטכניקה במטע תמרים

את התמר נוטעים במרווחים של 9x9 מ' (כ-12 עצים לדונם). אזור הגידול העיקרי של התמר בארץ הוא לאורך השבר הסורי-אפריקני, אזור המתאפיין בטמפרטורות גבוהות במשך מרבית ימות השנה. לתמר דרושות מנות חום על מנת לשאת פרי. מכאן היתרון היחסי של אזורי עמק הירדן, הבקעה והערבה. בשנים האחרונות מתרחבים אזורי הגידול של מטעי התמרים בארץ, והענף נמצא בצמיחה מתמדת. אזורי הגידול המוזכרים לעיל מאופיינים במקורות מים באיכות נמוכה, מים מליחים שמרבית הגידולים אינם שורדים אותם. התמר מצליח להתאים את עצמו למים בעלי ערכי EC 4 ואף יותר ו"שורד" בהצלחה מרובה תנאים קשים אלו.

השקיה

התמר נחשב לגידול "צמא" בעל דרישות מים גבוהות מאוד. מנות ההשקיה של התמר במטע בוגר נעות בין 400 ל-900 ליטר לעץ ליום, תלוי בעונה. בחישוב פשוט מדובר בכמות העשויה להגיע לכ-10 קוב לדונם ליום. את התמרים ניתן השקות הן בהמטרה והן בטפטוף, ובכל מקרה מדובר בפתרונות השקיה בעלי ספיקות גבוהות. את המטעים האורגניים בארץ מקובל להשקות במיקרו המטרה מהסיבות המקובלות בחקלאות האורגנית כמו שימוש נכון בקומפוסט ובזבלים למיניהם.

בניגוד לדקלים אחרים המוכרים בחקלאות (דקל שמן), אזור ההשקיה בתמר ממוקד סביב בסיס הגזע, ורוב שטח המטע נשאר יבש. הצורך לתת מנת מים גדולה במיוחד לשטח מחיה קטן מהווה אתגר גדול למגדל ולנו, מתכנני ההשקיה. נען דן גיין פיתחה מוצר ייחודי להשקיית תמרים המכונה "טורבו דריפ".

שיטות הריבוי של התמר כמעט לא השתנו מימי קדם, והן דומות מאוד לשיטות המסורתיות. עיקר הריבוי הוא וגטיבי ונעשה מחוטרים. שיטה זו, הנקראת הברכה, מאפשרת התפתחות שורשים מן החוטרים הגדלים על בסיס הגזע, ובעזרתם אפשר לייצר שתילים חדשים הזחים לחלוטין לצמח האם. שיטה זו מסורבלת מעט ואורכת זמן רב יחסית לשיטות ריבוי אחרות. בניגוד לגידולים רבים אחרים, ריבוי בעזרת תרביות רקמה אינו מקובל בתעשיית התמרים.

מכלול עמדת
טורבו-דריפ
שיטת חיבור ביונט

מוצרי השקיה

27 ל/ש

35 ל/ש

43 ל/ש

60 ל/ש

טורבו דריפ

טפטפת ייחודית מתווססת בעלת ספיקות גבוהות במיוחד. פיתוח חדשני ייעודי להשקיית תמרים. יתרונות:

- השקיה נקודתית בכמויות מים גדולות
- השקיה ב"הצפה" ללא זליגת מים מחוץ לקוטר העץ הנדרש
- פתרון להשקיה במי קולחים ובאיכויות מים נמוכות.
- דיוק בספיקה בתנאים קשים
- תחזוקה קלה ופשוטה
- עמידות גבוהה לסתימות

2 פתרונות השקיה נוספים: מיקרו השקיה וטפטוף

2002 אקווה סמארט

- שומר על ספיקה קבועה בתנאי שטח ומבנה קשים
- עמיד בפני סתימות ומוגן מפני חדירת חרקים
- פשוט, נוח וידידותי להרכבה ותפעול
- יתד ייצוב חדשנית לנעילת צינורית וסגירת מים
- אופציה לסביבון "מגביל טווח" לנטיעות חדשות
- מנגנון חדשני להגנה מפני חרקים גם בממטרון הפוך
- מותאם למטעים אורגניים

הממטיר הוא פתרון אידיאלי להשקיית תמרים. הוא שומר על ספיקה קבועה ומספק כמויות מים המתאימות לדרישות הגידול. ניתן למקמו בסמוך לעץ ולקבל אזור הרטבה סימטרי המותאם למבנה בית השורשים של התמר. במטעים אורגניים הממטיר יעיל בהצנעת הקומפוסט סביב הגזע.

טפטוף

שלוחות טפטוף של צינור 16 / 20 מ"מ מווסת. מבנה טפטפות מבוסס על מבוך "קסקד" טורבולנטי, עמיד במים קשים במיוחד. מאפשר השקיה מעגלית סביב הגזע.

שוטף שלוחה - מגוף שטיפה ייחודי (מבוסס פטנט) שטיפה אוטומטית של שלוחות הטפטוף מתבצעת בתחילת כל מחזור השקיה. אפקטיביות גבוהה במקרים שאיכות המים מחייבת שטיפה לעיתים תכופות. מעבר מים רחב מבטיח אמינות מכסימלית, מבנה עמיד ופשוט עשוי מחומרים העמידים לחומצות ודשנים. קיים מגוון רחב של חיבורים.

דישון

התמר מורגל לקרקעות "עניות". הצריכה של עץ זה מועטה יחסית ומקובל להתייחס לצריכה שנתית של 1 ק"ג חנקן צרוף, 0.8 ק"ג תחמוצת זרחן ו-1.8 ק"ג תחמוצת אשלגן - לעץ.

עם זאת, מנות הדשן הניתנות לתמרים בארץ גבוהות בהרבה מהצריכה השנתית. מנת הדשן המקובלת בארץ היא 30-40 יחידות חנקן, כ-10 יחידות זרחן ו-30-40 יחידות אשלגן.

כמובן, הכמויות המדויקות נקבעות בהתאם לתכולת היסודות בקרקע ובמי ההשקיה. מכיוון שהתמר מושקה בכמות גדולה של מים, וההשקיה ממוקדת סביב הגזע, ישנה סכנה של שטיפת היסודות אל מתחת לבית השורשים ואל מי התהום. נטייה זו רלוונטית בעיקר לחנקן. אפשר למתן את התופעה בעזרת דישון הממוקד בסוף מנת ההשקיה היומית ובעזרת שימוש בדשן חנקני שאינו שטוף, וכך למנוע זיהום ואף לחסוך משאבים. למידע נוסף והדרכה מומלץ להתייעץ עם המחלקה המקצועית של נען דן גיין או עם איש חברות הדשנים.

גידול התמרים בארץ נמצא במגמת עלייה. התמורה על מוצריו השונים של גידול זה עולה וכך גם ההשקעה וחשיבות הממשק הנכון להשגת יבולים מיטביים. מוצרי ההשקיה של נען דן גיין מובילים בתחום גידול התמרים בארץ, משום שנען דן גיין מציעה פתרון אופטימלי ואיכותי לצורכי הגידול וכן ליווי מקצועי והדרכה. נשמח לעמוד לרשותכם.

© נען דן גיין בע"מ 01/2019

